

10674_page_33

περιοχής. Εκτός και αν θεωρήσουμε ότι μπορεί να έχει κάποια σχέση με το όνομα του χωριού Σέλινο, για το οποίο λέγεται ότι πήρε το όνομα στα νεότερα χρόνια, το 1922, από τους πρόσφυγες κατοίκους του από το όνομα του ομώνυμου φυτού, που φύεται άφθονο στις περιοχές αυτές.

Σήμερα και η θέση του Περιθεωρίου εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα που επηρεάζει την ιστορία του μετοχίου του Βατοπαιδίου⁵. Παλαιότερες και νεότερες έρευνες έδειξαν ότι κατά τη βουλγαρική κατοχή της Θράκης (1913-1918) στην είσοδο της λιμνοθάλασσας Βιστωνίδας απέναντι από τη νηίδα Ατά Μπουρού στο ανατολικό άκρο του οικισμού Πορτολάγος, ανάμεσα στη θάλασσα και στην εθνική οδό

5. Επίσης υπάρχει και το πρόβλημα των δύο Περιθεωρίων επομένως και των μετοχίων αυτών. Το παλαιό και το νέο Περιθεώριο (Κυριακίδη, *Θρακικά ταξείδια*, σσ. 18-22). Ο Κυριακίδης πιστεύει ότι τα ερείπια της Μπουρού Καλέ είναι το Περιθεώριο του Ανδρονίκου, δηλαδή το νέο Περιθεώριο ενώ το παλαιό ήταν προς το Πολύστιλο (Αρχαία Άδδηρα). Και εικάζεται πιο συγκεκριμένα ότι το παλαιό Περιθεώριο πρέπει να βρίσκεται στη θέση του σημερινού Πορτολάγους, ενώ το νέο πρέπει να είναι η Αναστασιούπολη του αυτοκράτορα Αναστασίου (491-518). Η πόλη αυτή είχε πολλές περιπέτειες λόγω της θέσεώς της, καίτοι ο Ιουστινιανός αργότερα την είχε περιτείχισα με ισχυρό τείχος. Οι διάφοροι επιδρομείς την κατέστρεψαν και στις αρχές του 14ου αιώνα δρέθητε τελείως καταστραμμένη μέχρι θεμελίων. Την Αναστασιούπολη την ξαναέκτισε ο Ανδρόνικος ο Παλαιολόγος (1321-1328), ο οποίος όμως την ονόμασε Περιθεώριο. Με το όνομα αυτό την αναφέρουν από τότε οι συγγραφείς και περιηγητές, όπως ο Νικηφόρος Γρηγοράς, ο Τούρκος περιηγητής Εδλιγιά Τσελεμπή κ.ά. Ο Γεωργαντζής στην προσπάθειά του να εντοπίσει τις τοποθεσίες των αρχαίων πόλεων της Τολείρου, των Πόρων και του Περιθεωρίου στην πεδιάδα της Ξάνθης, ταυτίζει την Τόπειρο με την Ξάνθη, τους Πόρους με το σημερινό Πορτολάγος και το Περιθεώριο με τα ερείπια της Αναστασιούπολης (Γεωργαντζής, Ξάνθη, σ. 65ε.). Δηλαδή αμφισβητεί τις θέσεις του Κυριακίδη και του Παπαεναγγέλου σε ό,τι αφορά το Περιθεώριο. (όπ. παραπ. σ. 66). Τις θέσεις αυτές ακολουθεί και ο Μπασιριτζής. (Μπασιριτζής, *Θράκη*, σ. 35). Οι παραπάνω θέσεις του Γεωργαντζή καθίστανται προβληματικές αν λάβουμε υπόψη μας ότι ο Άγιος Νικόλαος Πορτολάγους είναι το κέντρο του μετοχίου του Βατοπαιδίου από του έτους 1371· είναι "Τό μετόχιον τό περιθεωρίον" (Α.Ι.Μ.Β., Βοτανειάτης, *Χρυσόβουλλο 1080*) είναι το "εις τό Περιθεωρίον μετόχιον" (Α.Ι.Μ.Β., Ανδρόνικος Παλαιολόγος Γ', *Χρυσόβουλλο 1329* και Ιωάννης Παλαιολόγος, *Χρυσόβουλλο* σ. 18) είναι "τό κατά τήν λίμνην τής Πορούς εύρισκόμενον διδάριον τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου" (Ούγγλεσης *Χρυσόβουλλο*). Είναι φανερό σε όλους τους γνώστες της περιοχής ότι το μονύδριο του Αγίου Νικολάου βρίσκεται σε απόσταση μόλις ενός χιλιομέτρου από το Πορτολάγος (Το Περιθεώριο του Κυριακίδη) και είναι διάδοχος Ναός των Αγίων Θεοδώρων (Ούγγλεσης *Χρυσόβουλλο*, όπ. παραπ.) στο στόμιο της λίμνης. Για τους παραπάνω λόγους, νομίζουμε ότι το Περιθεώριο πρέπει να βρίσκεται κοντά στον Άγιο Νικόλαο, ίσως στη θέση των ερειπίων του βυζαντινού ναού του Πορτολάγους. Πιθανώς νεότερες έρευνες να ρίξουν άπλετο φώς στο θέμα αυτό.

περιοχής. Εκτός και αν θεωρήσουμε ότι μπορεί να έχει κάποια σχέση με το όνομα του χωριού Σέλινο, για το οποίο λέγεται ότι πήρε το όνομα στα νεότερα χρόνια, το 1922, από τους πρόσφυγες κατοίκους του από το όνομα του ομώνυμου φυτού, που φύεται άφθονο στις περιοχές αυτές.

Σήμερα και η θέση του Περιθεωρίου εξακολουθεί να αποτελεί πρόβλημα που επηρεάζει την ιστορία του μετοχίου του Βατοπαιδίου⁵. Παλαιότερες και νεότερες έρευνες έδειξαν ότι κατά τη βουλγαρική κατοχή της Θράκης (1913-1918) στην είσοδο της λιμνοθάλασσας Βιστωνίδας απέναντι από τη νησίδα Ατά Μπουρού στο ανατολικό άκρο του οικισμού Πορτολάγος, ανάμεσα στη θάλασσα και στην εθνική οδό

5. Επίσης υπάρχει και το πρόβλημα των δύο Περιθεωρίων επομένως και των μετοχίων αυτών. Το παλιό και το νέο Περιθεώριο (Κυριακίδη, *Θρακικά ταξείδια*, σσ. 18-22). Ο Κυριακίδη πιστεύει ότι τα ερείπια της Μπουρού Καλέ είναι το Περιθεώριο του Ανδρόνικου, δηλαδή το νέο Περιθεώριο ενώ το παλιό ήταν προς το Πολύστυλο (Αρχαία Άδδηρα). Και εικάζεται πιο συγκεκριμένα ότι το παλιό Περιθεώριο πρέπει να βρίσκεται στη θέση του σημερινού Πορτολάγους, ενώ το νέο πρέπει να είναι η Αναστασιούπολη του αυτοκράτορα Αναστασίου (491-518). Η πόλη αυτή είχε πολλές περιπέτειες λόγω της θέσεώς της, και το Ιουστινιανός αργότερα την είχε περιτείχισα με ισχυρό τείχος. Οι διάφοροι επιδρομείς την κατέστρεφαν και στις αρχές του 14ου αιώνα βρέθηκε τελείως καταστραμμένη μέχρι θεμελίων. Την Αναστασιούπολη την ξαναέκτισε ο Ανδρόνικος ο Παλαιολόγος (1321-1328), ο οποίος όμως την ονόμασε Περιθεώριο. Με το όνομα αυτό την αναφέρουν από τότε οι συγγραφείς και περιηγητές, όπως ο Νικηφόρος Γρηγοράς, ο Τούρκος περιηγητής Εδλιγά Τσελεμπί κ.ά. Ο Γεωργαντζής στην προσπάθειά του να εντοπίσει τις τοποθεσίες των αρχαίων πόλεων της Τοπείρου, των Πόρων και του Περιθεωρίου στην πεδιάδα της Ξάνθης, ταυτίζει την Τόπειρο με την Ξάνθη, τους Πόρους με το σημερινό Πορτολάγος και το Περιθεώριο με τα ερείπια της Αναστασιουπόλεως (Γεωργαντζής, Ξάνθη, σ. 65ε.). Δηλαδή αμφισβητεί τις θέσεις του Κυριακίδη και του Παπαευαγγέλου σε ό,τι αφορά το Περιθεώριο. (βλ. παραλ. σ. 66). Τις θέσεις αυτές ακολουθεί και ο Μπακατζής. (Μπακατζής, *Θράκη*, σ. 35). Οι παραπάνω θέσεις του Γεωργαντζή καθίστανται προβληματικές αν λάβουμε υπόψη μας ότι ο Άγιος Νικόλαος Πορτολάγος είναι το κέντρο του μετοχίου του Βατοπαιδίου από του έτους 1371· είναι "Τό μετόχιον τό περιθεωριον" (Α.Ι.Μ.Β., Βοτανειάτης, *Χρυσόβουλλο 1080*) είναι το "εις τό Περιθεωριον μετόχιον" (Α.Ι.Μ.Β., Ανδρόνικος Παλαιολόγος Γ', *Χρυσόβουλλο 1329* και Ιωάννης Παλαιολόγος, *Χρυσόβουλλο* σ. 18) είναι "τό κατά την λίμνην της Πορούς εἰρισκόμενον διδάριον τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου" (Ούγγλεσης *Χρυσόβουλλο*). Είναι φανερό σε όλους τους γνώστες της περιοχής ότι το μονόριον του Αγίου Νικολάου βρίσκεται σε απόσταση μόλις ενός χιλιομέτρου από το Πορτολάγος (Το Περιθεώριο του Κυριακίδη) και είναι διάδοχος Ναός των Αγίων Θεοδώρων (Ούγγλεσης *Χρυσόβουλλο*, βλ. παραλ.) στο στόμιο της λίμνης. Για τους παραπάνω λόγους, νομίζουμε ότι το Περιθεώριο πρέπει να βρισκόταν κοντά στον Άγιο Νικόλαο, ίσως στη θέση των ερειπίων του βυζαντινού ναού του Πορτολάγους. Πιθανώς νεότερες έρευνες να ρίξουν άπλετο φως στο θέμα αυτό.